

fundendus creditur cum *Frumentio* Apostolo Æthiopiæ à S. Athanasio misso; tribuendam Æthiopes arbitrantur; eisdemque pariter vindicat Martyrologium Abyssinorum, in quo Æthiopicis literis traditas ab ipso Scripturas legimus. Malunt alii (d) novem primis gentis illius Apostolis deputare; manentque in Libris Æthiopicis versus eam Versionem Æthiopicam ex Arabico indicantes. Sed Ludolpho ea sedet opinio, nimirum nomine *Librorum Sacrorum* designari tantum Constitutiones, & Canones Apostolorum, quas ex Arabicis Exemplaribus desumptas constat. Profectò si de Libris Scripturæ nomen illud usurparetur, testimonium Martyrologii deserendum credimus, cum S. Athanasii & Frumentii ætate nulli adhuc Arabici Bibliorum Codices noscerentur.

Consultum est igitur, si cum D. Abba-

te Renaudot (e), & D. Simone (f) versionem Æthiopicam nostræ ætatis derivatam statuamus; ex Coptica; quam cum ex Septuaginta desumptam constet, cur Græco respondeat Æthiopica nemo jure mirabitur. Scitum est sanè post subiectam jugo Mahometanico Ægyptum, Ecclesiam Æthiopicam in jus Ecclesie Coptorum in Ægypto concessisse & ab illa pariter Sacros Libros recepisse. Versio Æthiopica Psalmorum, cujus interdum sententias in medium adduximus, nihil habet observatione aliquâ majoris momenti dignum; neque aliâ de causa à nobis laudatur, quam ut certam statuamus quorundam locorum Septuaginta lectionem, simulque demonstremus, ita pariter lectum in Exemplaribus, è quibus expressa Versio Coptica sive Ægyptia, ex qua Æthiopica derivata est.

e Apud P. Le Long in *Ad. den. Biblio. Sac. pag. 666. f Hist. Critic. V. T. Gallicè.*

d Epist. PP. Societ. de an. 1607. 1608. 4. 15. pag. 28.

EXERCITATIO IN POESIM UNIVERSAM, ET HEBRÆO- RUM POTISSIMUM

D. ABBATIS FLEURY.

D. Abbas Fleury hanc *Exercitationem* pluribus ab hinc annis scripsit, inserendam *Operi*, quod meditabatur, de *Poesi Veterum*. Eandem nobis, pro ea qua est comitate, participans operâ nostrâ publico tradendam concessit.

Nostram *Sententiam de Poesi Hebræorum* exposuimus in peculiari *Dissertatione* insertâ in hac nostra *Collektione*, ubi *Dissertationes ad Exodum spectantes* dedimus.

Quemadmodum in rerum quibusdam articulis ad motus minime simplices facilesque, saltandi, cantandi, clamandi, naturâ urgente impelli solemus; ita pariter magnis quandoque passionibus agitati ad ea ciemur, quæ sedato mentis oculo intuentibus audacia in figuris & similitudinibus, insueta in sermone & exaggerata videntur. Quo verò impetu ad cantum movemur, eo pariter ad servandas certas in sermonibus rationes ducimur; ut scilicet observatâ dimensione syllabarum, harmoniæ & musicæ numeris facilius cantus fluat & commodior. Hinc versus, & cantilenarum rythmi, sicut & grandiora illa verba, audacioresque figuræ, quæ maximè in carminibus spectantur. Non est igitur cur vehementer miremur, si nulla unquam tempora, nullæ per Orbem gentes poeseos ignaræ, quemadmodum nec cantandi & saltandi reperiantur. Nec ipsi omnium confessione

barbaricis moribus incultissimi populi, eum à se cultum duxerunt alienum; quemadmodum olim in Gallis & Germanis Musicam & Poesim amantibus à Præcis observatum, & hodie pariter in Nigris, Caribus & Iroquis scitum est.

Cum Orientales omnium primi vitæ cultui expoliendo studuerint semper, & acri polleant ingenio, tum & passionibus agitentur plurimum, omnium primi insitam hanc naturâ propensionem ad artis regulas redigendam curarunt. Ægyptiorum & Syrorum memoriam maximè in scriptis suis eâ in re servandam Græci censuerunt. Extat etiam inter Poetarum Græcorum carmen in obitu Adonidis [a], quod ab eo videtur expressum, cujus est in Ezechiele 8. 14. mentio; & Syram habet, quemadmodum & tota illa fabella, originem. Regnasse autem pariter apud eas gentes musicam, satis indicant Dei per eundem Prophetam cap. 26. 13. in Tyrios oracula, minitantis scilicet, omnia se & cantica & citharas suppressurum. Huc etiam spe-

a Theocrit. & Bion.

spectat illud Isaia 23. 16. Tyrias meretrices citharam pulsantes canentesque ad vias Urbis percurrendas invitantis.

Ad Ægyptios quod attinet, Musicam, quo nomine etiam Poesis designatur, jam inde à vetustissima ætate apud eas gentes obtinuisse, summoque semper studio cultam, veluti Religionis avitæ Legumque portionem, ex Platone de Legibus lib. 2. docemur. Tradit insuper, singula musicæ & chorearum genera numinibus quibusdam ab illis assignata fuisse, certis constitutis diebus & caeremoniis, quibus singula illa exercerentur; quod apud illos inviolatum erat, & sanctum aded, ut si quis innovare aliquid tentaret, à Sacerdotibus tam viris quam mulieribus imploratâ Magistratum ope prohiberetur, impietatisque notâ relicto vitæ spatio inureretur, siquidem pervicacius obstitere.

Veterum omnium Orientalium scripta, unde aliquid de Poesi doceremur, omnia præterquam Hebræorum interciderunt; quare veteris apud eosdem Orientales Poesis unum restat Sacræ Scripturæ specimen. Ejus lectione intelligimus consecratam ab illis poesim usibus Religionis: & quamquam prophana apud illos carmina non deessent, colligendum tamen nobis arbitramur, easdem obtinuisse penes hosce populos quæ apud Ægyptios, leges, sive illæ in Ægyptum ex Hebræis derivatæ fuerint, sive ad utrosque ex eodem fonte deductæ. Paria philosophari licet de cæteris gentibus vetustissimæ originis; Græcorum enim Poesis maximum erat Religionis ejusdem gentis momentum, & in ipso sui exordio tanquam sacrum aliquid & Divinum suspiciebatur.

Quidquid Poeticum habetur in Sacra Scriptura, sive Cantica sunt, quibus variæ animi affectiones exprimuntur, vel sententiarum Collektiones, quibus instrumur. Prolixum vetustissimumque Carmen exhibet Liber Job, utriusque generis Poesim complectens, cum eò potissimum collimet; ut insinuet, viros quandoque probos exerce-re Deum, non ut puniat, sed ut probet probatosque coronet. Itaque fufus in eo constituuntur dogmata ad justitiam, & providentiam Divinam pertinentia, tum ad præmium virtutis & criminum poenam, ac tandem ad debitam iustionibus Divinis submissionem præstandam, & bonæ conscientiæ securitatem tuendam; neque hæc tantum, sed & vivida etiam tum malorum Job cum indignationis amicorum ipsius pictura exhibetur.

Salomonis Proverbia, sicuti & Psalmorum plures solas tantum moralis disciplinæ regulas præscribunt; cum vicissim sanior pars Psalmorum & Cantica omnia passim in Scriptura occurrence intimos animi affectus vel erga Deum vel erga homines præferant. Ad Deum pertinet majestatis ipsius admiratio, laudes, obsequium, pro acceptis beneficiis gratiarum relatio, implorata criminum venia, postulata quædam sive spiritus sive corporis commoda: quæ scilicet quatuor omnium semè illorum sacrorum carminum argu-

mentum complectuntur. Pingitur etiam dolor, gaudium, indignatio, ira, & aliæ quædam passiones, sive ad ipsum qui loquitur, sive ad alios homines sive pios sive impios pertinentes.

Porro tam pathetica poeseos ratio vividas plurimas figuras & expressiones exhibuisse credenda est; siquidem figurarum vis & stili non ampullosa granditas passionibus debetur. In eo igitur maxima spectatur Poesis Hebræica gravitas, & decor, ut nihil sit ejus generis, quod Lucubrations illas vel æquet vel superet. Nihil in illis nisi figuratum, & crebrò raptimque aliam alia figuram excipit; nec minus crebrò raptimque loquentium personæ aliæ aliis substituuntur.

Modò Propheta loquitur, statim Deus, dein vir justus, vel impius, sæpe pariter inanimata, veluti montes & flumina, vocem simul & sermonem usurpant. Quam expressis coloribus Deus majestatis depingitur, Cherubinis assidens, & nubibus vectus, qui uno oculorum suorum icu terram concutit, cujus furore ipsa montium fundamenta quatuntur, qui profundum abyssi intuetur. Crebras adhuc bene Sacri Vates similitudines, ex rebus maximè familiaribus iis, ad quos directæ carmina, deductas. Quid enim, maximè in Palæstina, familiarius, quam palmæ, cedri, leones, aquilæ? Non est igitur, cur nostris ideis comparationes illas metiamur, quæ certum de earum dignitate judicium feratur; neque id constituendum, quasi singula verba ad similitudinem referantur. Plerumque enim tota comparationis ratio ad unum tantum restringitur, reliquis, quæ adjiciuntur, omnibus non comparationi servientibus, sed rei, unde deducta similitudo, sub oculis exhibendæ. *Dentes tui sicut greges tonsarum, qua ascendunt de lavacro, omnes gemellis fuitibus, & steriles non est inter eas, i. e. dentes tui albo sunt decore micantes, equales & ordine continuato.*

Stilus adeo à prosa oratione abhorret, ut idioma planè diversum videatur. Quare si quis fortè tantum Hebræicas literas calluerit quantum ad historiam satis, post evolutam Genesim, cum benedictiones Jacob legerit, nihil profors assequitur; nihilque ex Libro Job, præter exordium & exitum, tenet.

Hujus rei in causa sunt voces aliæ planè in soluta, aliæ in adstricta oratione familiares, sicut & frequens metaphora atque audacior usus; Syntaxis etiam irregularitas, quæ verba plurima à legentibus supplenda refecantur. Est etiam stilus repetitionibus redundans, ut eadem geminatâ & diversâ verborum circumlocutione repetantur. *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam; & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam (b).* In reliquis etiam ejusdem Psalmi eadem spectes. Id autem sibi præstandum ducebant, quod singuli conceptus commodius degustarentur, sive quòd Cantica duplici choro alternarentur, sive aliâ quadam ex causâ.

Quidquid tamen sit, repetitiones illæ aper-

b Ps. 50.